

נחלת אבותינו

חריש

עלון להפצת מסורת ומנהגי תימן המופץ ע"י עמותת "אחוות אחים" בנשיאות פוסק עדת תימן מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

בית הכנסת השאמי "שתילי זיתים"

בית הכנסת הבלדי "עץ חיים"

ויחי

ה'תשפ"ב - בשל"ג

הלכות

אין לך אדם שאין לו שע"ה

המשך סימן ח' - מצוות ציצית

לא) אם רוצה להסיר ציציות מן הטלית כדי לתלות בה ציציות אחרות יותר יפות, או מפני שנפסק אחד מן החוטים ורוצה לתלות שלמים, אע"פ שגם הראשונות עדיין כשרות, מ"מ מותר, כיון שאינו מבטל את הטלית מן הציציות, ואדרבה יתלה בו ציציות יותר יפות. ויהא נזהר שלא ישליך את הראשונות למקום בזיון. ויש אומרים שאין לנתקם באופן שיתקלקלו, אלא אם כן קשה בעיניו הטירחא.

לב) ואפילו ציציות שנפסלו והסירן מן הטלית, לא יזרקן לאשפה משום בזיון מצוה, והמנהג לגנזם. וטוב לעשות מהן סימן בספר או מצוה אחרת, דהואיל דאיתעביד בהו מצוה חזא זימנא, ליתעביד בהו מצוה אחריתא. וגם הטלית שבלה ואינו לובשו עוד למצוה, אסור לעשות בו תשמיש מגונה.

לג) ראוי שלא ליכנס בטלית גדול לבית הכסא, כיון שבזמנינו הוא מיוחד לתפילה. וכן יש להחמיר שלא לנקות "משקפיים" בטלית גדול. אבל בטלית קטן אפשר להקל, מפני שאין זה נחשב שימוש של גנאי, שהרי גם בבגד חשוב דרך בני אדם לנקותם. וראוי שלא ללבוש הטלית קטן על בשר גופו ממש.

מתוך שו"ע המקוצר של מרן הגאון רבינו יצחק רצאבי שליט"א פוסק עדת תימן

לד) אם בא בשבת לבית הכנסת ומצא שנפסלה ציצית מן הטלית, ואינו מוצא לשאול טלית אחרת, והוא מתבייש לשבת בלא טלית, אזי כיון שאסור בשבת לקשור ציצית אחרת, מותר לו ללבוש את הטלית כך משום כבוד הבריות, ולא יברך עליה. במה דברים אמורים. כשלא נודע לו קודם שבת שנפסלה. אבל אם ידע קודם שבת שנפסלה, אסור ללבושה, לפי שהיה לו לתקן מאתמול. אך אם שכח, מותר.

לה) יש אומרים שראוי לעשות היכר איזה ציציות לפנים ואיזה לאחור שלא יתחלפו, ועל פי זה נתפשט המנהג לעשות עטרה לנוי בצד הראש. ויש חולקים. ועל"פ אם נתעטף בטלית כשהעטרה כלפי הקרקע, ראוי להעלותה.

לו) קטן היודע להתעטף שתי ציציות לפניו ושתיים לאחוריו וגם יודע לאחזם בידו בשעת ק"ש, אביו צריך לקנות לו טלית מצוייצת, ומברך עליה משום חינוך כמו בשאר המצוות.

לז) הלובש בגד שהוא חייב בציצית בלא ציצית, הרי זה ביטל מצותעשה. ובגדים שיש להם ארבע כנפות, צריך לחתוך מהן קרן אחת שתהא עגולה. אבל אם כפל את הקרן, ויתפּרה באופן שנראית עגולה, לא מהני, דכל מה שלא חתכו עדיין מכלל הבגד הוא. אמנם לא יבקש תחבולות ליפטר מהמצוה, אלא אם כן בלא"ה הוא לובש טלית קטן. וגדול עונש המבטל מצות ציצית. והזהיר במצוה זו, זוכה ורואה פני השכינה.

כניסת השבת: 16:09
יציאת שבת: 17:17

פעילויות העמותה

כולל אברכים "פרי צדיק" בראשות הרה"ג משה רצאבי שליט"א

הפעלת 2 בתי כנסת "עץ חיים" נוסח בלדי "שתילי זיתים" נוסח שאמי

שיעורי תורה דף היומי, הלכה ואגדה

פירות מתוקים - לימוד אישי עם תלמידי חריש

פעילויות והפעלות לילדים

"אבות ובנים"

אמהות ובנות

עלוני "נחלת אבותינו"

שיעור תורה לילדים

בשבת בשעה 12:30 בבית מעיין האמונה קומה 2 רחוב אלון 9 עם הרב וחמים מסיקה שליט"א פה מפיץ מרגליות כולם מוזמנים

תהילים לבנים נוסח תימן

בבית הכנסת "שתילי זיתים" בשבת | בשעה 13:10

מעוניין להפיץ את העלון בבית הכנסת שלך?!

בשל ביקוש העלון בערים נוספות, זקוקים לתורמים עבור מימון העלון

צור קשר בטלפון: 053-345-3020 או בכתובת המייל: NA0546812981@gmail.com

הליכות תימא

כל הכוחות שמורות למערכת "נחלת אבותינו" אין לשכפל ולצלם ללא רשות בכתב ממערכת העלון

דבר המערכת

כבר עבר חודש מהתחלת פרויקט "פירות מתוקים" - לימוד אברכי הכולל עם תלמידי חריש

ממש השבוע נתבררנו כי חל שיפור משמעותי והילדים נהנים ומתעלים

אנו קוראים גם לכם, ילדכם צריך עזרה בלימוד התנ"ך, משנה, גמרא, הלכה? אנחנו פה בשביל לעזור!

ניתן לשלוח בקשה למערכת העלון עם פרטים ראשוניים ונחזור אליכם בהקדם!

בקרוב ממש אנו יוצאים עם פרויקט ארצי - "פרדס רימונים" להשתתפות בלימודי הלכה ומנהג בדגש על מסורת ק"ק תימן בשיתוף הציבור ברמה הארצית, עקבו אחר הפרסומים!

מתוך ספר בנין משה חלק ב'

פרק תשיעי - דיני מלאכת דש

א) הדש בשבת בשיעור גרוגרת (כ"ח סמ"ק) חייב חטאת. איזהו דש, שדש את התבואה ברגלי הבהמה, או על ידי מורג (הוא לוח עץ רחב שקבועים בו אבנים חדות או סכיני ברזל) הכורת את השבלים, או שחובטים אותה במקלות, עד שיתפרקו גרגירי התבואה מן השבלים והמוץ שעליהם. והוא הדין במכונות המיוחדות לדישה (קומביין וכדומה) כמו שעושים בזמנינו. ואין דישה אלא בגידולי קרקע.

המפרק אוכל מפסולת, ההפרש בין דש לבורר

ב) הכותש את החיטה במכתשת להסיר קליפתה, הרי זה חייב משום דש. וכן כל כיוצא בזה שמפרק דבר מן הפסולת המכסה אותו. ואף על פי שעדיין הפסולת והאוכל מעורבים, שלא הפרישם זה מזה, הרי זה חייב משום דש.

ואם הפרישם אחר כך ובירר את הפסולת מתוך האוכל הרי זה חייב גם משום בורר, וכמו שיתבאר להלן בדיני מלאכת בורר. וזהו ההפרש בין איסור מלאכת דש לאיסור מלאכת בורר. שהדש הוא המפרק את הפסולת המחוברת באוכל וממין אותו לברירה, שלאחר הדישה עדיין הפסולת והאוכל מעורבים זה בזה. והבורר הוא הנוטל פסולת המעורבת באוכל ואינה מחוברת.

למלול שבלים

ג) אסור למלול בשבת שבלים של חטים ושעורים ושאר מיני תבואה וקטניות, דהיינו שמשפשף את השבלים בכפות ידיו עד שמתפרק ונופל הזרע שבתוכם. ואפילו אם מוללם כדי לאכלם מיד אסור, מפני שהוא נראה כדש. אבל מותר למלול בשינוי מעט, כגון שמשפשף אותם בראשי אצבעותיו.

לפרך שרביטים של קטניות

ד) כמו כן אסור לפרך שרביטים (תרמילים) של קטניות, כגון אפונה שעועית וכיוצא בהם, כדי שיפול האוכל שבתוכם. אלא אם כן הוא

הרה"ג משה רצאבי שליט"א
ראש הכולל "פרי צדיק"

מפרך בשינוי, וכדרך שנתבאר בסעיף הקודם. במה דברים אמורים כשהשרביטים יבשים. אבל אם הם לחים וראויים לאכילה, מותר לפרכם כדרכו. שכיון שגם השרביט אוכל הרי זה כמפריד אוכל מאוכל, ואיסור דישה אינו אלא במפרק אוכל מתוך פסולת. ויש אומרים שכל זה אינו אלא כשמפרך הרבה ביחד, אבל אם מפרך כל שרביט אחד לבד ואוכלו מיד, דרך אכילה הוא ומותר בכל ענין.

לקלוף מיני דגן

ה) לקלוף חטים ושעורים ושאר מיני דגן אחרי שנתפרקו מן השבלים, מותר. ואפילו לקלוף הרבה מותר, אם דעתו לאכלם מיד. ובלבד שלא יכתוש בכלי, שזהו דרך דישה וכדלעיל בסעיף ב'.

ונראה שבזמנינו שאין רגילים כלל לקלף חטים ושעורים והדומה להם בשעת אכילה, וגם אין אוכלים אותם חיים (דהיינו בלי בישול או קלייה), כי אם לאחר שהובהבו באור או לאחר קלייה וניפוח וכיוצא בזה, יש להחמיר שלא לקלפם כשהם חיים כי אם בשינוי וכדרך שנתבאר לעיל בסעיף ג', שלא ייראה כדש.

לפצח אגוזים שקדים בטנים, לפרך רימונים

ו) מותר לפצח אגוזים ושקדים מהקליפה הקשה שעליהם, בין ביד בין בכלי (מפצח אגוזים), ואפילו הרבה. וכן מותר לקלוף בטנים מהקליפה הקשה שעליהם, וכל שכן שמותר לקלוף את הקליפה הרכה הפנימית האדומה שלהם. וכן מותר לפרך רימונים וכל כיוצא באלו. שכל זה אינו דרך מלאכה אלא דרך אכילה, כיון שרגילים לקלפם גם בבית בשעת האכילה.

וכל זה שקולף כדי לאכול לאלתר. אבל אם הוא קולף ומוציא האוכל מן הפסולת כדי לאכול לאחר זמן, הרי זה אסור משום בורר אוכל מן הפסולת.

מאת ר' דניאל אהרון הי"ו

האם מותר ללמוד בעיון בשבת?

דף היומי
למעשה

למדנו השבוע: נחלקו ר' מאיר ור' יהודה, האם מותר לאדם ללמוד תורה בתשעה באב בדברים שאינו רגיל לקרוא ולשנות בהם, שדעת ר' מאיר שמותר - כיון שלומד במקומות שאינו רגיל, זה גורם לו לצער. ולדעת ר' יהודה אסור - משום שאף לימוד כזה מביא את האדם לידי שמחה.

כתב באור זרוע: לפני האמור לעיל, יש נפק"מ האם מותר ללמוד בדברים שאינו רגיל בשבת, שלדעת ר' מאיר יהיה אסור, כיון שזה גורם לו צער. ולדעת ר' יהודה מותר, שגם דברים אלו גורמים לשמחה. ומ"מ, לענין הלכה קי"ל כר יהודה, ולכן בתשעה באב אסור ללמוד גם בדברים שאינו רגיל בהם. ומאידך בשבת מותר, שגם דברים אלו גורמים לו לשמחה. **היעב"ץ בסידורו כתב:** העוסק בעיון בשבת, הרי הוא מחלל שבת (כיון שלימוד זה גורם לו צער ואסור להצטער בשבת). אבל החיד"א במחזיק ברכה כתב: (או"ח סי' רצ"א סק"א): תלמיד חכם המענג עצמו באכילה ושתיה בשבת, וקודם חצות קודם שסעד או לאחר שסעד, יוכל לעיין ולפלפל, והס מלהזכיר שהוא מחלל שבת. ומצאנו מקומות, כגון בעיה"ק ירושלים ת"ו, שהיו נוהגים בישיבת הפרי חדש לפלפל בעומק הדין בשבת.

<< דף היומי השבוע תענית ל' - לא' מגילה ב' - ו' >>

מאת חגי קומימי הי"ו

"ותקננו בעצה טובה מלפניך"

מילי
חסידותא

כתב רבנו הקדוש, רבי נחמן מברסלב בספרו הקדוש ליקוטי מוהר"ן: "כשיש לאדם לב, אין שייך אצלו מקום כלל, כי אדרבא! הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו". ונקדים: אדם צריך להידמות לאלוקיו - איך בדיוק?

אז כשם שהקב"ה הוא קדוש ונבדל ואינו מושפע מעולמו כלל. כך אדם שהוא פנימי ועבודתו היא לשם שמיים ממש - אינו מושפע ממקומו ומסביבתו החיצונית כלל. ואדרבא, כל הסביבה שלו היא כלי עזר בשבילו לעבוד את ה' יתברך (ברכות ו:). כמו שאמרנו לעיל: "הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו". איש כזה אינו זקוק לעצות מבחוץ, כי הוא מוצא את העצות בנפשו. והדרך לגלות את העצות שבנפשנו היא לעולם תהיה, על ידי שנקבע לעצמנו התבודדות ביננו לבין קוננו בכל יום - בשדה או באיזה חדר וכו'.

והאדם החיצוני: הלא עניינו הוא מה ה' הרוח ברחוב, מה יגידו השכנים על המשלוח מנות שהבאתי להם ביחס למה שהם נתנו לי, מה יגידו בביהכ"ס כשיראו את החליפה המדוגמת שלי, איך אצטייר כאברך משובח, וכדומה...

אותו האדם החיצוני יחפש עצות לקשיים שלו בחוץ! עצות שיסודן במידות רעות, בהשוואות בינו לבין חברו, יחפש עצות אצל כל מיני מפורסמים של שקר, או מכל שנראה בעיניו כ"מוצלח". עצה טובה היא אך ורק במדרגת "לפני ה'". כמו שכתוב "ותקננו בעצה טובה מלפניך" - מלפני ה' דייקא! כשכל כולי הוא לשם שמיים ולא חלילה אחרת. נהגו חסידי ברסלב, לצעוק בתפילת ערבית "ותקננו בעצה טובה מלפניך". בהתחלה באמצע ובסוף, יהודי כשר זה יהודי שגם יודע לצעוק מקירות ליבו.

מי שבידך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל עמו ישראל, ובפרט כל התורמים והמסייעים בהפצת מסורת אבותינו נע"ג עדת קדש תימן המעטירה ובכללם השמות המוזכרים כאן שיזכו לכל הברכות האמורות בתורת משה סייעתא דשמיא בבריאות איתנה ונהורא מעליא פרנסה בשפע אושר ועושר אריכות ימים ושנים בטוב ובנעימים א.כ.י.ר.

- לרפואת שולה בת לולוה אברהם
- להצלחת חגי בן יחיא קומימי
- להצלחת לוריא ואוריה בני אליהו
- לרפואת עזריה בן שלום רז
- להצלחת יעקב בן שלום גמליאל

"אשר לקחת מיד האמורי בחרבי ובקשתי" (מח, כב)

אונקלוס תרגום: בצלותי ובעותי. צלותי - תפילה, ובעותי - רצון. ומפרשים שפעמים רבות ומן השמים ממלאים את רצונו של הצדיק, גם מבלי שהתפלל על כך, כמו שכתוב: "רצון יראיו יעשה" (תהילים קמח, יט). **הרבי מקוצק** מקשה, מה טעם נמשלה תפילה לקשת? ומבאר כי כשם שבקשת, כל מה שאדם מושך אליו יותר את המיתר - החץ מרחיק יותר לעוף! כך גם בתפילה, כל כמה שאדם מתרכז יותר בכוונת הלב - מרחיקה התפילה יותר לעלות ולבקוע שחקים. נפלא ביותר!

האבני אזל אומר שמזה רואים את ההבדל בין יעקב לעשו. דהרי עשו גם כשהוא מדבר על רוח ומוסר, על יושר וצדק, פירושם של דברים: חרב וקשת. וכן כאשר עשו בוכה לפני אביו ומבקש ברכה, אומר לו יצחק: "על חרבך תחיה". ואילו מאידך, אצל יעקב היפוכו של דבר! - אפילו כשהוא מדבר על "חרב וקשת" הפשט כאן: "צלותי ובעותי".

בעל הקהלת יצחק מביא מדרש רבה: "בחרבי ובקשתי - במצוות ובמעשים טובים", ומביא על זה את קושייתו של הרב אברהם אהרון: **מה הכריח את חז"ל להוציא מקרא מידי פשוטו?**

וביאר, שאילו הייתה כוונת יעקב לדברים כפשוטם, היה צריך להקדים "קשתי", ל"חרבי". שהרי ידוע שבכל המלחמות לוחמים תחילה מרחוק בתותחים וברובים, ורק אח"כ אפשר להילחם מקרוב בכלי נשק קצרי טווח - או אף בקרבות פנים-אל-פנים ממש.

מכיון שכאן הקדים הכתוב חרב - שהוא כלי זין הקוטל מקרוב, לקשת - היורה למרחק, ידעו חז"ל שאין מדובר כאן בכלי מלחמה גשמיים, אלא במצוות ומעשים טובים המשמשים לנו כנשק ומגן במלחמת היצר.

ואכן, מלחמה זו שונה מכל שאר המלחמות... היצה"ר שולט באדם מרגע צאתו מרחם אמו, כדכתיב "לפתח חטאת רובץ" (כדאיתא בסנהדרין צא:). לפיכך, ראשית המלחמה צריכה להיות דווקא בחרב כדי לגרש את היצר מקרבו.

אחרי שהצליח האדם בס"ד במשימה זו, עליו לעמוד על המשמר כל הימים ולירות מרחוק, לבל יתקרב וישוב אליו עוד, חלילה.

וז"ש "אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי" - היינו, 'בזכויותיי שלחמתי עם יצירי מקרוב ומרחוק ועשיתי מצוות ומעשים טובים'. מתוק מדבש! **מור הגר"ז הלוי** מוצא בדברי אונקלוס הנ"ל שני סוגי תפילות: **האחת:** התפילה שנקבעה ע"י אנשי כנסת הגדולה - תפילת שמונה עשרה. **והשנייה:** תפילה פרטית שבה כל אחד מבקש על צרכיו.

פשרם של דברים: ישנו הבדל מהותי בין חרב לבין קשת. החרב חדה ויש לה בעצמה כוח להרוג ולחתוך. משא"כ החיצים הנשלחים בעזרת הקשת, להם אין כוח להזיק שכן אין הם חדים ומושחזים כמו החרב. היכולת להרוג ע"י החץ והקשת נעוצה איפוא, בכוחו של הגיבור המותח את הקשת ומשלח את החץ בעוצמה ובמהירות אל המטרה.

הבדל דומה קיים גם בין שני סוגי התפילות הנ"ל: תפילת שמונה עשרה קדושה היא ואין זה חשוב מי מתפלל - לכל אחד ישנו הסיכוי שתפילתו תישמע. אבל תפילת היחיד, איתא בב"ב (קטז:). שכל אחד שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים. כלומר, כאן כבר לא מובטח לכל אחד שתפילתו תקבל מענה, ולכן תפילה פרטית כדאי שתהיה ע"י חכם.

"צלותי" - זוהי התפילה הקבועה כמו שמונה עשרה, הדומה לחרב. שלתפילה עצמה יש כוח לפעול, ואינה תלויה באדם המתפלל אותה.

"בעותי" - היינו בקשה, וזוהי התפילה הפרטית. כמו שיוצא מהגמרא דלעיל "ילך אצל חכם ויבקש עליו". והיא הדומה לקשת, אשר הצלחתה במילוי ייעודה תלויה באדם המושך בקשת.

ונסיים עם דברי הג"ר מאיר שמחה הכהן מדווינסק, המביא דבר נוסף היוצא מבין שני סוגי התפילות האלה. וכך הוא כותב בספרו "משך חכמה": בתפילה קבועה אין הכוונה מעכבת, ואם כיוון לבו באבות כוונה מועטת, סגי. בתפילה פרטית לעומת זאת, נדרשת מן המתפלל כוונה יתירה.

ויתכן שזה נכלל בדברי הגמ' בפ"ק דתענית (ח): "אין תפלתו של אדם נשמעת אא"כ משים נפשו בכפו". (ועיי"ש שחילקו בענין זה בין תפילת יחיד, לתפילת הציבור שהיא מסדר התפילה ומתקבלת אף בלא כוונה).

וזה שאמר דוד המלך ע"ה "שמע ה' תחינתי" - היינו בקשה שצריכה כוונה מרובה! וכל שכן "ה' תפילתי יקח" - שאינה צריכה כוונה כל כך. ונסיים, בגמ' ברכות לד: איתא, ארבעה דברים צריכים חיזוק - ואחד מהם הוא תפילה...

יהי רצון והיה זה שכרנו, שנזכה להתחזק בעניין חשוב זה, ונכוון את ליבנו **ממש** לאבינו שבשמיים בשעת התפילה. אכ"ר. שבת שלום!

יש קונה עולמו בשעה אחת

ערב שבת קודש

א. סעודת-מצוה שזמנה היום:

סעודת מצוה שזמנה היום, כגון מילה [אפילו שלא בזמנה כגון שהיה התינוק חולה ביום השמיני ונדחה] ופדיון הבן וכדומה, מותר לעשותה. ומכל מקום נכון להקדימה בבוקר. ובפדיון הבן, כשאפ"ש, נכון להקדימו לליל שישי [שהוא ליל ל"א ללידתו] ולא ירבה בה. וכל שכן שאין לאכול אכילה גסה, כדי שיאכלו סעודת שבת לתיאבון (שע"ה ח"ב סי' נ"ד סע' י"א, וח"ה סי' ק"ס סע' ד' ובהערה י"ג).

ב. סעודת נישואין:

המנהג בתימן היה, שמתחננים בדרך כלל בבוקר, ואת סעודת הנישואין הא' שהיא סעודת מצוה, היו עושים בצהרי היום. לכן כשהיו נישאים ביום שישי, היו עושים אותה בצהרים אפילו שזה ערב שבת.

אך בזמנינו, שהחופה וגם סעודת הנישואין הראשונה נעשות בלילה, אין עושים. וכ"ש שאר סעודות של שבעת ימי המשתה שאין לעשות אז. שאין זה חובה ולא מנהג קבוע, ואפשר היה לעשותה גם בלילה שלפניו (שע"ה ח"ב סי' נ"ד הערה ל', וח"ז סי' ר"ז סע' ט' ובהערה פ"ב).

מלאכת זורע

מלאכת זורע

א. לפתוח "ממטרות" מערב שבת ולסגור בשבת:

מותר לפתוח מערב שבת צינורות ההשקיה או "ממטרות", ולהשאירן פתוחות בשבת, והם הולכים ומשקים את הגינה בשבת. וכן אם היו פתוחים, מותר לסגור בשבת. ולכתחילה נכון שיסגור את הברז הראשי הסוגר את כל הצינורות כאחת. ואם אינו יכול, מותר לסגור אחד אחד (בנין משה ח"ב פ"ד סע' ט"ו, והערה י"ט).

ב. פתיחת וסגירת הממטרות ע"י "שעון" או "מחשב":

אם הצינורות נפתחות ונסגרות בשבת כפי הצורך על ידי "שעון" או "מחשב" המופעל מערב שבת, אין איסור בדבר (שם).

מאת ר' לוריא צנחני הי"ו

עם
מארי חיים

הלכות שמירת הלשון

שאלת השבת:

הרואה פיל וקוף מברך "משנה הבריות".

מדוע דווקא עליהם?

- א. קוף דומה לאדם, ופיל הוא יצור יבשתי הגדול ביותר.
- ב. הם חיות חכמות מאוד.
- ג. בעבר הם היו בני אדם, אלא שנפרע מהם הקב"ה.
- ד. הם יצורים מאוד אנושיים.

חידת השבת:

יהודי גמור וחייב רק בשבע מצוות בני נח כגוי?

חידודון השבת:

כאשר שינה אדם לגמרי את דעת חברו, אומרים בימינו כי הוא עשה לו "שטיפת מוח".

היכן בש"ס מצינו ביטוי מעין זה?

"ואף על פי כן, אם רואה אדם באחד מידה מגונה, כגון גאווה או כעס או שאר מידות רעות... נכון לו לספר דבר זה לבנו או לתלמידיו ולהזהירם שלא יתחברו עמו כדי שלא ילמדו ממעשיו..." (חפץ חיים, הלכות לשון הרע, כלל ד', סעי' י')

זעקות נוראיות פילחו את ערפילי הבוקר של יום סתווי בכניסה לירושלים, ליד ליפתא. הם צעדו שלושה. האבא הגדול הרב אריה, שזקנו יורד על פי מידותיו, ולידו שני בניו הקטנים.. עדיין לא בני מצוות, רפאל בן 8 ושמעון בן ה-6.

"המתינו כאן" ביקש האב הצדיק וניגש לחנות מכולת ליד תחנות האוטובוס. הוא שלף שילינג (מטבע באנגליה) מכיסו, תחבו ביד הקמעונאי והחל לבחור ולמלא את שקית הנייר בממתקים, עוגות וסוכריות צבעוניות. אה כן, כמובן הוא לא שכח לטמון גם חתיכת חלבה שראוי להתכבד בה. "לאן הולכים אבא?" שאלו הקטנים. "לתת מתנה קטנה ומתוקה לקרוב משפחה" השיב. אחרי 20 דקות של הליכה מזוהזוה, הם ניצבו מול בית החולים לחולי-נפש סמוך ונראה לכפר ליפתא. האב ר' אריה ביקש משני בניו לנוח תחת עץ החרוב, בשיפולי המורד בואכה בית-החולים. "אני חוזר תוך עשר דקות, ובינתיים שננו את משניות מסכת שבת ואבחן אתכם כשאחזור".

המחזה הזה חזר על עצמו במשך שנים מספר... כל ראש חודש צעדו האב ובניו מן הבית למכולת, שם התמלאה שקית הנייר בממתקים, אחר כך צעדו בזריזות לעבר בית החולים, השניים שיננו משניות תחת עץ החרוב, ואבא חזר אחרי 10 דקות, או רבע שעה ובחן אותם. הם ידעו ששם בתוך הבית הגדול הזה, גרים אנשים לא יציבים בנפשם. "משוגעים". הם ידעו שיש שם אדם שאבא שלהם אוהב ודואג לו, הם הבינו שמדובר בקרוב משפחה.. ותו לא.

אחרי ארבע שנים הכריזו על הקמת מדינת ישראל. אבא ר' אריה כבר לא עשה את הציר הקבוע של כל ראש חודש, ורפאל ושמעון לא שאלו הרבה שאלות. הם תארו לעצמם שקרוב משפחתם כנראה נפטר. לימים כשאבא ר' אריה נפטר, הם ישבו שבעה כאשר כל איש מזרם המנחמים מספר על זווית חסד חדשה שנבעה ממעיינותיו של אביהם הנערץ. ואז הגיע אביגדור. איש קשיש חבוש כובע מצחייה. "שלום, קוראים לי אביגדור, אינכם לא מכירים אותי, אבל הכרתי את אבא שלכם לפני 25 שנה, ויותר. הייתי אח בבית החולים לחולי נפש בליפתא. בוקר אחד, ניצב אביכם בפתח בית החולים ושאל: "תסלחו לי אני שומע מכאן זעקות נוראות, מחרישות אוזניים..." ר' אריה אביכם הבחין מיד עם כניסתו למחלקה, באותו חולה גבה-קומה אך כפוף שצעק נוראות, ניגשתי אליו, ואז הוא שאל "למה הוא צועק? ולמה חוץ ממנו כולם שקטים?" הסברתי לו כיצד מתנהל כאן בית החולים. ובכן, על פי הנחיית הבריטים, רק חולה שיש לו קרובי משפחה שמגלים בו עניין, והם קצת לוחצים במקומות הנכונים - זוכה לקבל תרופות הרגעה. תבין אדוני, אמרתי לאביכם "החולה הזה - נחמיה בודלבסקי - הוא ניצול שואה חסר בית...".

המשיך אביגדור בסיפורו "נחמיה בודלבסקי?? צעק אביכם ר' אריה בהתרגשות. אני קרוב משפחה שלו! אני לא מאמין, נחמיה ניצל מהשואה!!".

ואז ניגש אביכם אל נחמיה, חיבק ונישק אותו בחום ובאהבה, הוציא מכיסו סוכריות, והורה לי להודיע לממשל הבריטי שהוא דורש לדאוג לו לתרופות, והוא גם שלף שני שילינג כדי לעזור במימון התרופות.

וכך מדי ראש חודש היה מגיע אביכם אל נחמיה החולה - שרוב הזמן בהה באוויר, פה ושם השמיע משפט מבולבל - עם שקית נייר מלאה ממתקים. יושב עמו רבע שעה,

משוחח עמו בחמימות רבה. אביכם דיבר, ונחמיה שתק ולעס, רגוע ונינוח. לפני שנפרד ממנו נישק ר' אריה את נחמיה במצחו וברך אותו שיזכה לרפואה שלמה. נחמיה היה מחייך באושר, אבל נחמיה מעולם לא הבריא. יומיים לפני הכרזת המדינה כשהיינו בעיצומו של פינוי בית החולים, הוא לקה בליבו ופרפר בין חיים למוות. כשהצלחנו לייצב את מצבו, הוא סימן לעברי וביקש להשמיע כמה מילים: "אביגדור אני רוצה שתדע, הרב עם הזקן הארוך שהביא לי כל ראש-חודש ממתקים, הוא צדיק. הוא בכלל לא קרוב משפחה שלי, מעולם לא נפגשתי אתו עד ליום שהוא בא לבית החולים עם הסוכריות. אני יודע אביגדור שרק בזכותו נתנו לי תרופות הרגעה, לפני שהוא הגיע שאגתי כמו אריה רעב בכלוב, ואם היו לי כמה דקות של אושר בחיים האיומים שעברתי אחרי השואה הנוראה, אלו היו הדקות עם ר' אריה - עם הסוכריות, וחתיכת החלבה, עם הנשיקה במצח והברכה מכל הלב..."

אני מבקש ממך אביגדור, שתגיד לו שאני אוהב אותו, ואני מבקש ממנו סליחה על כך שמעולם לא אמרתי לו תודה. תגיד לו את האמת אביגדור, שחוץ מהדקות האלה - דקות הגסיסה שלי - לא יכולתי להוציא משפט אחד שלם. אביגדור, תגיד לו תודה בשמי. זו הצוואה שלי!"

עקב אבינו מברך את בניו, ובברכתו ליהודה הוא אומר: "חִכְלִילֵי עֵינַיִם מֵיָיִן וּלְבָן שְׁנַיִם מִחֶלֶב".

דרשו רבותינו במסכת כתובות (דף קיא, ב), על הפסוק "ולבן שיניים מחלב", אמר רבי יוחנן: "גדול המלבין שיניים לחברו יותר ממשקהו חלב".

חז"ל אומרים לנו יסוד חשוב בחיים: יותר נוח לנו לעשות דברים טכניים לחברנו, מאשר לחייך אליהם ולהעניק להם תחושה טובה... לכן אומרים לנו חז"ל, שהגדולה היא להעניק לשני תחושה והרגשה טובה, מאשר העניקה טכנית. כמו רבי אריה לוי שנתן ליהודי את החיוך ועל ידי כך הצליח להחיות אותו.

ואם היו לי כמה דקות של אושר בחיים האיומים שעברתי אחרי השואה הנוראה, אלו היו הדקות עם ר' אריה - עם הסוכריות, וחתיכת החלבה, עם הנשיקה במצח והברכה מכל הלב...

בשר שמן, מיני מאפה משומנים, דגים (ואפילו הקטנים והחמודים שבהם) בשמן עמוק, עוגות משוקולד או מגבינות שמנות וכמובן ג'חנון, קובנה וחבריהם וכל מזון שטעמיו מוגזמים או שמכיל שמן או שומן שעבר חימום. אם יאכל מאלו רק מעט יהיה "יותר מעט נזק" מאשר אם יעמיס קטניות ודגנים מלאים ומיני אגוזים ופירות וימלא בטנו מבוקר עד ערב יום יום.

במאמרים הקודמים הבאנו את השפעתו המזיקה ביותר של המזון האולטרא מעובד על מבנה גופם ובריאותם של שונאי ישראל עד כדי כך שאם יאכלו ממנו שונאנו ואפילו רק מעט בכל יום, לא רק שאין יטיבו עם עצמם מאומה אלא בודאי ובודאי יביאו על עצמם מרה שחורה וזאת משום תהליכי העיבוד שעברו והכימיקלים הרבים המצויים בהם. באותם מאמרים הצגתי מחקר שנעשה על עכברים שזה היה כל מזונם. רע ומר היה גורלם של המסכנים הקטנים.

אם כן, העצה הטובה שאיתה נסיים מאמר זה, היא: נשתדל להפחית בכמות, ולהעלות באיכות, ואז נרוויח מכאן ומכאן ועל זה נאמר בלעז "זה ווין ווין סיט'ואשיין" (זו סיטואציה של ניצחון ניצחון – היינו אף אחד לא מפסיד) ונסכם את סדרת השיעורים 'בהישמר מן השובע' בדברי הרמב"ם מתוך הלכות דעות (פרק ד') וז"ל: "ואכילה גסה [בולע את מזונו כמעט ללא לעיסה] לגוף כל אדם כמו סם המוות. והיא עיקר לכל החוליים. ורוב החוליים שבאים על האדם אינם אלא או מפני מאכלים רעים או מפני שהוא ממלא בטנו ואוכל אכילה גסה אפילו ממאכלים טובים."

סיום המאמר הקודם הבאנו מתוך הנהגת הבריאות של הרמב"ם זצ"ל (שער א, פרק ו) את הכלל המפורסם: **והרופאים כולם מסכימים, כי אכילת המעט מן המאכלים הרעים, יותר מעט ניזקו מאכילת הרב מן המאכלים הטובים והבריאים** [עד למצב של שובע, כפי שביארנו שם]. ממשיך הרמב"ם וכותב (שם): ואולם השובע, ואפילו יהיה מן הלחם מתוקן המלאכה [שם בפרק 6 מסביר: רק שיהיה הלחם מגרעינים גסים בלתי נקלפים.. שהבשילו, יובשו, נוקו, נטחנו, נופו ונילושו היטב ונאפו כראוי בתנור] והבשר הטוב [שם בפרק 7 מלמדנו: שהכוונה לחלקי הבשר דלי השומן- וז"ל: "והשומן כולו רע"- והם מהחלק הקדמי (חזה), ודווקא מן הצאן הרועה באחו, כלומר אינו כלוא ויש לו מרחב תנועה ומזונו טבעי ומגוון (וכמובן אורגני), והוא בן שנתו, או: מן הגדי היונק, או: מן העופות], לא יתבשל [בקביה] בישול טוב בשום פעם [פנים]. וכבר זכרנו סיבת זה.

ברשותכם קוראים נאמנים, נתעכב מעט בנושא חשוב זה. הרמב"ם התייחס בדבריו למה שקורה בדורו, וגם אז הוא בוודאי לא המליץ לנו לאכול מעט מן המזון המזיק, אחרי הכול הוא לא יצא מגדר מזיק, שנאמר "יותר מעט ניזקו", אלא רק ניסה להעביר את המסר בצורה עניינית, שאם אדם יקלע למציאות כזו שיש לפניו רק מין רע, יזכור- שהכמות חשובה מן האיכות, ויאכל ממנו רק מעט, כדי מחייתו למען יחיה. אולם נחוצה הבהרה, המזון הרע של אז אינו דומה כלל וכלל למזון הרע של ימינו ואילו היה יודע הרמב"ם על המאכלים הרעים הללו, נראה לי הקטן, שהיה משנה את נוסח דבריו ואומר כך "כי אכילת המעט מן המאכלים הרעים, העשויים מרכיבים טבעיים בלבד, היינו שאינם מכילים חומרים כימיים, יותר מעט ניזקו מאכילת רב וגו'".

אם כן בדורנו, היה הרמב"ם מתכוון אל המאכלים הרעים הטבעיים, שניתן לעשותם בצורה לא מתועשת כגון- צ'יפס,

המדור לרפואת כלל עמ"י ולע"נ של מורי אבי שלמה בן אסתר ז"ל

החלול לביטוי ולפיתוח אהבת הורים לילדים

מתוך ספרו של הרב אברהם אוהיון

הבן יקיר לי

כבוד להורים - המשך

ולכן הוא מזיק למאזן הנפשי שלהם. נוסף על כך, כאשר ילד חשוף לזלזול ההורים זה בזה, לחוסר אמון או לחוסר כבוד ביניהם, מיד פוגע הדבר בהתנהגותו. הילד, כגמול עליו אמו, רואה בהוריו את הבסיס, את הקרקע שעליה הוא עומד, וכאשר הוא נחשף לחוסר כבוד ולחוסר הרמוניה בין ההורים, הוא חש חוסר יציבות - שהוא מעין 'רעידת אדמה' נפשית - המחריבה עליו את עולמו.

דוגמה אישית

ילדים מטבעם נוטים לחקות את ההתנהגות שהם רואים בסביבתם ולשפוט אותה בכלים העומדים לרשותם. משום כך, חוסר כבוד בין ההורים יגרום בהכרח לירידה בהערכת הבן אליהם, כפי שאמר הרב ש"ך זצ"ל: "החינוך הטוב ביותר הוא הורים מאושרים".

כדי לתקן ולהציל את החינוך ואת חיי המשפחה כאחד, יש לתקן את ענייני השלום וההערכה בבית, על ידי התייעצות עם רבנים ואנשי מקצוע ולימוד בספרי הדרכה. עבודה על תיקון המידות ותפילה, גם הן יסייעו לכך בעזרת ה'.

יש נושאים שאם אין בהם שיתוף פעולה של ההורים הנזק אינו הכרחי, אולם בענייני חינוך, כאשר אין שיתוף פעולה מוחלט של ההורים, אלא האחד אוסר והאחר מתיר, האחד כועס והאחר מרוצה, הכרח הוא שייגרם נזק לחינוך הילדים ולרגש הכבוד שלהם כלפי הוריהם.

משום כך, אף אם אחד ההורים אינו מסכים לחלוטין עם הצעד שנקט בן זוגו, הילד מוכרח לראות גיבוי מלא שמגבים ההורים זה את זה. את העניינים הדורשים בירור יש לברר בדלתיים סגורות, הרחק מעיניו ומאוזניו של הילד.

יש כמה גורמים המשפיעים במיוחד על התפתחות הערכה וכבוד להורים בלב הילדים:

עקביות

חוסר עקביות בחינוך, אי עמידה בדרישות וכניעה לגחמות של הילד, מערערים את סמכותם של ההורים ומשעבדים אותם לילדיהם. ילד צריך להרגיש תלוי בהוריו ובנתינתם, ובד-בבד בהכוונתם ובהנהגתם.

כאשר ההורים אינם מסמלים אצלו סמכות, הוא עלול להגיע בקלות לידי זלזול בהם.

כבוד בין ההורים

כבוד והערכה הדדית בין ההורים הם תנאי מוקדם ליצירת רגשי כבוד והערכה של הילד להוריו.

ההורים צריכים להיות שותפים שווים במערכת חייהם ובדרך החינוך לילדיהם. שותפות זו צריכה להתבסס על אמון וכבוד, ולכן נאמר לאיש: "מכבדה יותר מגופו" ולאישה: "מכבדת את בעלה ביותר מדא"י" (רמב"ם אישות טו, יט-כ).

איתא בגמרא (סנהדרין עא א), כי אין עונשים את הבן הסורר אלא אם כן ההורים דומים זה לזה במראה, בקומה ובקול. ייתכן שאפשר לבאר, שלמראה החיצוני יש השפעה על תכונות הנפש, ולכן כאשר ההורים דומים במראה החיצוני, גם תכונות נפשם ודרך חינוכם שוות. אם כן, בן סורר זה לא סרר בשל חוסר תיאום של ההורים בחינוכו אלא בגלל מהותו השלילית היסודית, ואשר על כן יש להמיתו, כדי שימות זכאי ואל ימות חייב. ילדים פועלים יותר על פי הרגש ופחות על פי השכל, ומכיוון שכך, הרי הם חשים מיד כל הפרה של מערכת השלום והשלווה בבית. כל ערעור של ההרמוניה הביתית מתפרש אצלם בצורה קיצונית כערעור של מערכת ההגנה,

הופיע!!!

ספר הלכה יומית לבני קהילת קודש תימן יע"א הכולל בתוכו הלכות מעשיות ומתומצתות המסודרות ומותאמות לימות השנה עפ"י מנהגי תימן בלדי ושאמי

נך תוכל ללמוד ב' הלכות בכל יום ולהקיף את כל ההלכות שאתה צריך

את הספרים ניתן להשיג אצל איתמר עובד בטל' 053-3453020

”כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם...”

בסיעתא דשמיא
במסגרת לימוד דף היומי המתקיים מידי ערב נתחיל אי"ה

מסכת "מגילה"

הציבור מוזמן! מידי ערב בשעה 20:00 | ברח' גפן 17, בחניה

האווירה
הלשחית
ומאזינה
*
טוב לק

| ורפיקה ועצוב צפיר אהרון | 052-5953030

קישור לאתר יד-מהרי"ץ
ובו שיעורים בעיון בהלכות שבת, מנהגי תימן, מוסר ופרשת שבוע
 מפי ראש הכולל **משה רצאבי** שליט"א
 כעת ניתן להצטרף ללימוד עם אברכי הכולל "פרי צדיק"
<http://maharitz.co.il/?CategoryID=497>

כולל
"פרי צדיק"